

تغییرات ضریب چاقی و ضریب چاقی نسبی ماهی شیپ و ارتباط آن‌ها با برخی از پارامترهای

محیطی در دریای خزر طی سال‌های ۱۳۶۹ الی ۱۳۹۲

حسن فضلی^{۱*}؛ محمود توکلی^۱؛ محمدرضا بهروز خوش قلب^۱

^۱ پژوهشکده اکولوژی دریای خزر، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج

کشاورزی، ساری

*مسئول مکاتبات: hn_fazli@yahoo.com

چکیده: در سواحل ایران 5 گونه از ماهیان خاویاری زیست نموده و توسط صیادان صید می‌شوند. که یکی از این گونه‌ها، ماهی شیپ (*Acipenser nudiventris*) است که در مقایسه با سایر گونه‌های ماهیان خاویاری کمترین میزان صید را دارا است. وضعیت بلوغ جنسی، سطح منابع غذایی در دسترس، سن، جنسیت و گونه ماهی بر روی مقدار ضریب چاقی تأثیر دارند و وضعیت این شاخص فاکتوری برای مقایسه کیفیت ماهی از نظر چاقی است. فاکتور وضعیت چاقی نسبی را می‌توان برای مقایسه وزن یک نمونه ماهی با میانگین وزن در همان طول به کار برد. هدف از این مطالعه علاوه بر بررسی تغییرات شاخص‌های فوق و همچنین تعیین تأثیر عوامل محیطی از جمله درجه حرارت سطح آب دریای خزر، سطح آب دریای خزر و حجم آب ورودی رودخانه ولگا بر روی این شاخص‌ها طی سال‌های 1370 الی 1392 است. در این مطالعه با استفاده از داده‌های جمع‌آوری شده از صید ماهیان خاویاری طی سال‌های 1369 الی 1392، پس از محاسبه رابطه طول چنگالی و وزن کل، ضریب چاقی CF، برای برآورد ضریب چاقی نسبی Kn، محاسبه شد. برای تعیین رابطه بین پارامترهای محیطی از روش رگرسیون چند متغیره گام‌به‌گام استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها از نرم‌افزار SPSS نسخه 24 استفاده شد. نتایج نشان داد که میزان ضریب چاقی بین 0/85-0/71 و ضریب چاقی نسبی بین 0/88-1/06 متغیر بوده و طی سال‌های مذکور هر دو متغیر روند کاهشی معنی‌داری داشته‌اند. میانگین درجه حرارت سطح آب روند افزایشی داشته و از کمتر از 15 درجه سانتی‌گراد به بیش از 16 درجه سانتی‌گراد رسید. سطح آب دریای خزر بین 26/71- الی 25/72- متر و حجم آب ورودی رودخانه ولگا نیز بین 176/2 الی 333/9 میلیون مترمکعب در نوسان بود و رابطه قوی و معنی‌داری بین ضریب چاقی و ضریب چاقی نسبی با پارامترهای مذکور وجود دارد.

کلیدواژه‌ها: ضریب چاقی، ضریب چاقی نسبی، پارامترهای محیطی، تغییر اقلیم، دریای خزر